

UNIwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Mechanika płynów Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Inżynieria środowiska Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Poziom studiów studia pierwszego stopnia (inżynier) Forma studiów stacjonarne Profil studiów ogólnoakademicki	Cykl kształcenia 2024/25 Kod przedmiotu ID000000IISS.I2B.1217.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe Dyscypliny Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak Przedmiot kształtujący umiejętności praktyczne Nie	
Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	Tomasz Tymiński	
Pozostali prowadzący	Tomasz Tymiński, Robert Głowski, Maciej Gruszczyński, Beata Malczewska, Michał Śpitalniak	
Okres Semestr 2	Forma zaliczenia Egzamin Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 30 Ćwiczenia laboratoryjne: 45	Liczba punktów ECTS 7.0

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Przedmiot ma na celu zaznajomienie studentów z właściwościami fizycznymi płynów i podstawowymi prawami opisującymi ich ruch oraz statyczne i dynamiczne oddziaływanie na otaczające je powierzchnie. Przybliży zasady obliczeń hydraulicznych i modelowania przepływu płynu przez urządzenia inżynierskie (rurociągi, kanały, budowle wodne i.in.) i koryta otwarte oraz ruchu cieczy i ciał stałych.

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty uczenia się w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	posiada wiedzę w zakresie zachowania się płynów w stanie spoczynku	IS_P6S_WG06	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W2	posiada wiedzę w zakresie opisu zjawisk i praw rządzących przepływem płynów	IS_P6S_WG06	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
W3	zna zasady modelowania w mechanice płynów	IS_P6S_WG06	Egzamin pisemny, Egzamin ustny
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	umie obliczyć wielkość sił statycznych i dynamicznych działających na powierzchnie ograniczające ciecz w spoczynku i w ruchu	IS_P6S_UW01	Egzamin ustny, Kolokwium, Wykonanie ćwiczeń
U2	potrafi wykonać obliczenia hydrauliczne wymiarujące przewody i koryta oraz budowle wodne	IS_P6S_UW05	Egzamin ustny, Kolokwium, Wykonanie ćwiczeń
U3	potrafi wykonać eksperymenty laboratoryjne i wyznaczyć podstawowe wielkości hydrauliczne	IS_P6S_UW05	Egzamin ustny, Wykonanie ćwiczeń
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Ma świadomość znaczenia znajomości praw rządzących przepływem płynów w rozwiązywaniu problemów z zakresu inżynierii środowiska.	IS_P6S_KK01	Egzamin ustny

Bilans punktów ECTS

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Wykład	30
Ćwiczenia laboratoryjne	45
Przygotowanie do zajęć	24
Przygotowanie projektu	55
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	22

Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 176	ECTS 7.0
Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela	Liczba godzin 75	ECTS 3.0
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	Liczba godzin 45	ECTS 1.7

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Formy prowadzenia zajęć

1.	1. Przedmiot mechaniki płynów. Podstawowe właściwości fizyczne cieczy i gazów, wiskozymetry, lepkość newtonowska i nienewtonowska. 2. Hydrostatyka –ciśnienie i parcie hydrostatyczne, równania równowagi płynu, wypór, pływanie ciał . Parcie cieczy na ściany płaskie i zakrzywione. 3. Hydrostatyka –ciśnienie i parcie hydrostatyczne, równania równowagi płynu, wypór, pływanie ciał . Parcie cieczy na ściany płaskie i zakrzywione - c.d. 4. Podstawowe pojęcia kinetyki płynów, metody badania ruchu, równanie ciągłości ruchu, równanie ruchu Eulera. 5. Równanie Bernoulliego dla cieczy idealnej i cieczy rzeczywistej, wykres Ancony, współczynnik Saint Venanta, spadek hydrauliczny. 6. Przepływ laminarny i burzliwy - doświadczenie Reynoldsa, ogólne ujęcie oporów ruchu, straty na długości - wzór Darcy-Weisbacha, współczynnik oporu liniowego, straty lokalne, obliczanie przepływów w przewodach pod ciśnieniem, uderzenie hydrauliczne. 7. Przepływ laminarny i burzliwy - doświadczenie Reynoldsa, ogólne ujęcie oporów ruchu, straty na długości - wzór Darcy-Weisbacha, współczynnik oporu liniowego, straty lokalne, obliczanie przepływów w przewodach pod ciśnieniem, uderzenie hydrauliczne -c.d. 8. Ruch cieczy w korytach i kanałach otwartych, szorstkość koryta, wzór Chezy, projektowanie przekrojów koryt, przepływ w korytach złożonych (wielodzielnych). 9. Energia właściwa, głębokość krytyczna, ruch rwący i spokojny, odskok hydrauliczny. Ogólne równanie ruchu zmiennego, cofka, uproszczone metody obliczania krzywej spiętrzenia. 10. Przelewy, klasyfikacje przelewów, wydatek przelewu. Wypływ spod zasowy. Hydrauliczne wymiarowanie niecki wypadowej i progu wypadowego. 11. Wypływ cieczy przez otwory i przystawki, wypływ przez mały i duży otwór, wypływ przez otwór niezatopiony i zatopiony, wypływ ustalony i nieustalony. 12. Napór hydrodynamiczny na ściany, reakcja strumienia cieczy. Modelowanie zjawisk w mechanice płynów - zasady i kryteria podobieństwa w modelowaniu. 13. Hydrometria, podstawowe zasady pomiarów wodnych, przyrządy i aparatura pomiarowa. 14. Opadanie cząstek stałych w cieczy. Przepływ mieszanin w rurociągach. Modele przepływu mieszanin newtonowskich i nienewtonowskich. 15. Repetytorium.	Wykład

2.	• ćwiczenia rachunkowe na sali (zajęcia 1-13): 1. Parcie na powierzchnie płaskie i zakrzywione, 2. Obliczenia hydrauliczne rurociągów (zastosowanie równania Bernoulliego, obliczanie oporów przepływu, wykres Ancony, lewary i syfony), 3. Projekt przekroju poprzecznego koryta, obliczanie koryt otwartych jedno- i wielodzielnych. 4. Odskok hydrauliczny. Funkcja Agroskina. Obliczanie głębokości sprzężonych i długości odskoku, 5. Obliczanie przelewów (warunki zatopienia, wydatek i szerokość przelewu) 6. Hydrauliczne wymiarowanie niecki wypadowej. • ćwiczenia laboratoryjne (zajęcia 14-15): 1. Właściwości cieczy (lepkość), 2. Ruch laminarny i burzliwy, 3. Profil prędkości, 4. Wykres linii ciśnień i energii (współczynnik oporów miejscowych), 5. Współczynnik oporów liniowych, 6. Zwężka Venturiego, 7. Przelew mierniczy, 8. Odskok hydrauliczny (model jazu) – demonstracja.	Ćwiczenia laboratoryjne

Informacje rozszerzone

Metody nauczania:

Wykład, Ćwiczenia

Aktywności	Metody zaliczenia	Udział procentowy w ocenie łącznej przedmiotu
Wykład	Egzamin pisemny, Egzamin ustny	50%
Ćwiczenia laboratoryjne	Kolokwium, Wykonanie ćwiczeń	50%

Dodatkowy opis

Na kurs „Mechaniki płynów” składają się następujące formy dydaktyczne: wykłady, ćwiczenia rachunkowe oraz laboratorium.

Wymagania wstępne

matematyka, fizyka

Literatura

Obowiązkowa

1. Sobota J.: Hydraulika i mechanika płynów, Wyd. AR Wrocław 2003.
2. Sobota J.: Hydromechanika-działy wybrane, Wyd. AR Wrocław 1999.
3. Kubrak E., Kubrak J.: Hydraulika techniczna, Wyd. SGGW, Warszawa 2004.
4. Lewandowski J.B.: Mechanika płynów, Wyd. AR Poznań 2006.
5. Łapuszek M. (red.); Podstawy inżynierii i gospodarki wodnej. Podręcznik akademicki. Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków 2023.

Dodatkowa

1. Mitosek M., Matlak M., Kodura A.: Zbiór zadań z hydrauliki dla inżynierii i ochrony środowiska, Oficyna Wyd. PW, Warszawa 2004.
2. Szewczyk H. (red.): Mechanika płynów-ćwiczenia laboratoryjne, Wyd. PWr., Wrocław 1989.
3. Szewczyk H. (red.): Mechanika płynów-ćwiczenia laboratoryjne, Wyd. PWr., Wrocław 1989.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
IS_P6S_KK01	Absolwent jest gotów do wykazywania krytycznego podejścia do posiadanej wiedzy i odbieranych treści, jest świadomy, że wynik działalności inżyniera jest uzależniony od prawidłowego rozpoznania problemu i zastosowania właściwego rozwiązania - rozumie znaczenie wiedzy i w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu jest gotów do zasięgnięcia opinii ekspertów
IS_P6S_UW01	Absolwent potrafi wyznaczyć parametry fizyczne ciał stałych i cieczy oraz parametry ruchu, potrafi opisać problem z zakresu przemian i obiegów termodynamicznych, potrafi rozwiązywać analitycznie proste układy elektryczne
IS_P6S_UW05	Absolwent potrafi zaprojektować koryto o dowolnym przekroju poprzecznym wraz z przelewem oraz rurociąg wykonany z określonego materiału; potrafi wykonać eksperymenty pozwalające wyznaczyć parametry hydrauliczne typowych budowli i obiektów oraz wyciągnąć wnioski z uzyskanych wyników
IS_P6S_WG06	Absolwent zna i rozumie zjawiska i prawa rządzące przepływem płynów oraz zachowaniem się płynów w stanie spoczynku; zna zasady modelowania hydraulicznego; posiada wiedzę na temat przepływu gazów przez instalacje i obiekty inżynierskie